γωνίζεται νἀνθίσῃ, κ' ἔξω ἀπὸ μᾶς καὶ σ' ἐμᾶς ἐδῶ, τῆς ποίησης τῆς ἀρέσει τώρα πιὸ πολὺ νὰ ντύνεται σύμφωνα μὲ τἀγαλματένια τραγούδια τοῦ πρώτου εἴδους, παρὰ μὲ τοῦ δεύτερου εἴδους τὰ χορευτικὰ τραγούδια. Ἱστορικοὶ λόγοι πιὸ πολὺ σὲ ἄλλα ἔθνη ὡδήγησανε τὴν ποίηση, ἔτσι νὰ συμπυκνωθῇ, κ' ἔτσι νὰ λαφρωθῇ ἀπὸ πολλὰ στοιχεῖα ποῦ δὲν τῆς εἶναι ἀπαραίτητα, καὶ ποῦ τῆς χρειάζονται τόσο πιὸ λίγο ὅσο πιὸ πολὺ προκόβει, ἀγκαντια στὸ στίχο, κλέβοντας ἐκείνου τὰ μυστικά, ὁ φοβερὸς ἀντίπαλός του, ὁ πεζὸς Λόγος. Οἱ ἱστορικοὶ αὐτοὶ λόγοι ἐμᾶς ἐδῶ δὲ μᾶς σοίξαν ἀκόμα τόσο, δὲ μᾶς γίναν ἀκόμα τόσο αἰσθητοί· καὶ ἴσως γιὰ καιρὸν ἀκόμα θὰ πρέπῃ νἀκοῦμε ἀνίσως ἀκοῦμε ποιήματα μαζὶ περισσὰ καὶ περισσόστιχα σὰν ἐκεῖνα τῶν Μπαϋρον, τῶν Σέλλεϋ, καὶ τῶν Κῆτς, τῶν Οὐγκώ, τῶν Λαμαρτίνων καὶ τῶν Μιστράλ, καὶ τόσων ἄλλων μεγαλόστομων (1).

*

Καὶ ἡ μετρική τοῦ «Δωδεκαλόγου», σύμφωνα μὲ τὰ φυσικὰ τοῦ ἤρωά μου, κατὶ σὰν αὐτόματο καὶ σὰν ἀπρομελέτητα βγαλμένο· ὁ στίχος ἐλεύτερα χυμένος καὶ κατὰ τὴν ὄρεξή του, πότε μὲ τὴ ρίμα συντροφιά, πότε χωρὶς ἐκείνη, πότε γυρεύοντας νὰ κανονίσῃ τὸ ρέμα του στὴν κοίτη τῆς στροφῆς, πότε τρέχοντας πλημμυρισμένος. Ὅμως καὶ μ' ὅλες αὐτὲς τὶς φαντασίες, ὁ στιχος κανονισμένος πάντα μένοντας, πάντα στὸν τροχαῖο ἢ στὸν ἴαμβο βασισμένος, σπάνια ἀλλάζοντας τὴν περπατησιά του, ἄνετα σαλεύοντας καὶ καμιὰ φορὰ ἄταχτα, μὰ χωρὶς ποτὲ νὰ εἶναι στίχος ἄμετρος καὶ ἀναρχικός.

Τὰ ρητὰ ποῦ ἐπιγράφουνται στὸ μετωπο τοῦ κάθε λόγου καὶ ποῦ κάνουν τὸ «Δωδεκαλογο» σὰν τὰ πολυϊστορισμένα παλατια τῶν φραγκων καταχτητῶν τῆς Θήβας στὸ μεσαιῶνα, δὲν ἔχουν παντα καὶ στενὴ καὶ μεγάλη συγγένεια μὲ τὰ ποιήματα ποῦ στολίζουν. Θἄλεγε κανεὶς πῶς οἱ λόγοι τοῦ Γύφτου εἶναι ἀπάνω κατου γεννημενοι ἀπὸ τὰ λόγια ποῦ φαντάζουν ἐπὶ κεραλῆς τους. Τίποτε ἀπ' αὐτό. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς πρῶτα τοῦχτισα τὸ σπίτι μου, φυσικά, κ' ὕστερα τὸ στόλισα. Εὐκαιρία γιὰ νὰ κρεμασω στοὺς τοίχους μου καποια θυμητικὰ τῶν τρανῶν μου γνωρίμων, ποῦ καταδέχονται νὰ μοῦ μιλοῦν τοῦ ταπεινοῦ ἐμένα, καθε φορὰ ποῦ προστρέχω σ' αὐτοὺς καὶ ζῶ μαζί τους. Οἱ τρανοί μου γνώριμοι εἶναι περισσότεροι· δὲν τοὺς περιμάζεψα ὅλους, γιατὶ δὲ χωροῦσε πιὸ πολλοὺς τὸ σπίτι μου. Μὴ νομίσετε πῶς ὅλοι συμφωνοῦν μὲ ὅσα παρασταίνουν οἱ στίχοι μου οἱ σημαδεμένοι μὲ τὄνομά τους. Μάλιστα μερικοὶ ἀπ' αὐτους ἂν μποροῦσανε νὰ δοῦν ποῦ τοὺς τοποθέτησα, δὲ θὰ μένανε καὶ πολὺ εὐχαριστημένοι. Συμπαθᾶτε με, ὦ σεβαστοὶ καὶ ὦ ἀθανατοι, ποῦ τόλμησα νὰ προστρέξω στὴ βοήθεια σας, θέλετε δὲ θέλετε. Καὶ μολονότι κάθε τοῦ ἔργου μου χώρισμα τὸ βάφτισα *Λόγο* ὄχι τόσο γιὰ νὰ ξαναφέρω τὴ συνήθεια κάποιων ξεχασμένων ποιητῶν τῶν βυζαντινῶν καιρῶν, οὔτε γιὰ νὰ δείξω καποια ἐξωτερικὴ συγγένεια μὲ τὰ λόγια τὰ ρητορικά, ὅσο γιὰ νὰ τὸ βάλω τὸ ἔργο μου κάτου ἀπὸ τὸν ἴσκιο τοῦ Λόγου τοῦ δημιουργοῦ, – ἀνίσως καὶ τοῦτο μου τὸ στιχούργημα τὸ κρίνετε κατώτερο τοῦ Λόγου, ὦ σεβαστοὶ καὶ ὦ ἀθανατοι, συμπαθᾶτε με. Στὸ νοῦ μοῦ ἔρχονται τέσσεροι στίχοι ἀπὸ τὸ μοναδικὸ ποιηματακι τὸ ἀξιολατρευτο τοῦ Πολυλᾶ, καὶ τελειώνω λυπητερὰ μὲ τὸ ψιθύρισμα τους :

Κι ὅταν θαρρῶ πῶς τὴ χρυσὴ πατῶ βαθμίδα
ὅπου ἀντηχεῖ ψηλάθε ὀπέραντη ἁρμονία,
θαμπὴ στιγμὴ τὴν ἴλαρή μοῦ παίρνει ἐλπίδα
μὲ οὐράνιο λάλημα νὰ εἰπῶ τραγούδια θεῖα.

Ἀθήνα, 21 τοῦ Νοέβρη 1906.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

(1) Κοίτα στὸ περιοδικὸ «Κριτικὴ» (Ἔτ. Β') κάποιο ἄρθρο μου «Τὰ μεγάλα ποιήματα», ποῦ χρειάζεται νὰ συμπληρωθῇ σὲ πολλὰ γιὰ νὰ εἶναι πιο σωστὸ μὲ τὸ θέμα του

Η ΔΙΑΜΑΝΤΟΥΛΑ

Ἄχ μάνα μου, στὸ μύλο γιατί μ' ἔστειλες
Κι ὁ μυλωνᾶς σφιχτὰ, πυκνὰ, μ' ἀγκάλιαζε,
Τεῖμοῦν μικρὴ παιδούλα κι ἀδασκάλεφτη;
Στὴ μέση μου τρεῖς γῦρες τὸ ζωνάρι μου
Τὸ κόκκινο μοιρόχται μὲ τὶς φοῦντες του,
Τώρα, δυὸ γῦρες, μάνα, καὶ δὲ σώνει μου.

ΒΑΡΛΕΝΤΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΤΟΥ ΙΔΑ : «Μαρτύρων καὶ Ἡρώων αἷμα.. .» Δρ. 2.

ΤΗΣ κ. ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ : «Ἀπὸ τὸν κόσμο τοῦ σαλονιοῦ καὶ οἱ δυὸ θάνατοι» Δρ. 3.

Πουλιοῦνται στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ».

ζότανε νὰ βοηθήσῃ τὴν Κατινούλα στὸ μακρυνάρι ὡς ἐκεῖ, ἐπειδὴ καὶ τὴν πείραζε νὰ προσμένῃ. Μιὰ φορὰ προσμένανε εἴκοσι λεφτὰ τῆς ὥρας· τὴν πήγαινε ὁ Ἀντρέας στὸ χώρισμά τους καὶ τὴν ξαναφέρνε πάλε. Καὶ γιατί ; Γιατὶ κάποιος ταξιδιώτης ἀπὸ τὴ δέφτερη τάξη — τὰ βαγουνια συγκοινωνοῦσανε ἀπὸ ἕνα στενὸ — τὄβριξε βαχάτι, μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ τοῦ ἦρθε πολὺ κόμμοδο νὰ συγυριστῇ, νὰ χτενιστῇ, νἀλλαξῃ καὶ ροῦχα, γιὰ νὰ φτάσῃ φρέσκος στὸ Μπ.., χωρὶς νὰ τρέχῃ δῶθε κεῖθε, παρὰ νὰ φάῃ μὲ τὸ χέρι του ἀμέσως. Οἰκονομία — κι ἀκαταστασία. Καὶ τούτη ἀδιόρθωτη.

Δίκιο εἶχε καὶ τόντις ὁ κ. Σεβιλάς. Γιατρὸς καὶ ψυχολόγος. Δὲν τὴν ἔβλαψε τίποτα. Στὸ Πλ.... μάλιστα, κατώρθωσε νὰ κοιμηθῇ, ξαπλωμένη ἀπάνω στὰ στρωσίδια τοῦ παγκου τῆς πρώτης θέσης. Τοὺς χρησίμεψε λοιπὸν ἡ πολυτέλεια. Προτοῦ μποῦνε στὸ σταθμὸ τοῦ Μπ...., ὅταν το τραῖνο σταθηκε ἔξω, τρόμαξε ὁ Ἀντρέας, ἀκούοντας ἄξαφνα τὴν Κατινούλα, ποῦ κοίταζε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ σημαδεβε μὲ τὸ δαχτυλό της ἕνα μέρος τοῦ προάστειου, νὰ τοῦ λέῃ·

—« Ἀφτὸ ἐδῶ θἄναι τὸ νεκροθαφεῖο τῆς Πόλης».

Θαῤῥεψε πῶς ὁ νοῦς της ἐκεῖ πήγαινε ἀπὸ κάποιο προαίσθημα λυπητερό. Δίκιο. Ἡ ἀλλαγὴ διασκέδαζε τὴν ἀῤῥωστη· ἀπὸ διασκέδαση παρατήρησε ὡς καὶ νεκροθαφεῖο. Ἡ Κατινούλα, μόνο ποῦ ταξίδεβε, σίγουρη πῶς θὰ γειάνῃ. Καὶ τώρα καμάρωνε τὰ καινούρια της τὰ μεγαλεῖα, τὸ κρεβάτι, τὸ κομμό, τὴν τζιμινέα. Τὴν περιποιόντανε τρεῖς νοσοκόμες, ἡ Μαρία ποῦ τοὺς ὡδήγησε, ἡ Βιχτώρια ποῦ τὴ διαλέξανε γιὰ νἄχῃ τὴν ἔννοια της, ἡ Λουδοβίκα ποῦ ἔμοιαζε ἡ γεροντότεση, ντυμένες κ' οἱ τρεῖς τὸ ἴδιο. Εἴτανε κ' οἱ τρεῖς τους καλόγριες ἢ ὅπως τὶς νοματίζουνε στὴ Γαλλία ἐλεοαδερφές, μὰ εἴτανε μονοχὲς ἀπολαικευμένες μὲ τὸ νόμο ποῦ τότες ἀπολαΐκεψε μερικὰ θρησκευτικὰ γυναικήσια κι ἀντρήσια καταστήματα. Εἴχανε πρὶν ἀπὸ τὴν ἀπολαΐκεψη κλινικὴ δική τους καὶ ξακολουθοῦσανε τώρα λαϊκεμένες. Ὁ Ἀντρέας τὶς σύστησε θερμὰ τὴν Κατινούλα, τὴν ἀποχαιρέτησε τὴν ἴδια μ' ἕνα λόγο γλυκό, καὶ κατέβηκε. Ἡ ὥρα δέκα. Δηλαδὴ ἑφτὰ μισυ ὧρες βάσταξε τὸ ταξίδι ποῦ ἔμελλε νὰ βαστάξῃ τρεῖς. Τὸν πρόσμενε κατω τἀμάξι. Ἔφαγε στὸ ξενοδοχεῖο λίγο φαγί, χωρὶς ὄρεξη, στὶς δεκάμισυ, ἔστειλε τῆς Ἄννας τελέγραφο ἑκατὸ λέξες μὲ τὰ καθέκαστα, κι ἀνέβηκε στὴν κάμερή του βιαστικά. Δὲν πλάγιασε. Ἄνοιξε τὴ βαλίτσα του, ξεδίπλωσε τὰ θυμητά του τῆς Ὄλιας ἕνα ἕνα, τἔβαλε ἀραδιαστὰ σ' ἕνα σερτάρι τοῦ γραφείου, καὶ πῆρε τὸ παλιὸ σημειωματάκι τῆς χρονιᾶς ὅπου τὴν εἶδε στὴ Βενετια. Εἶχε μεσα σημειωμένα ὅσα ἔκανε μέρα τὴ μέρα, κι ἄυα ἐρχόντανε οἱ τέσσερεις τοῦ Σταβροῦ, ξαναδιάβαζε καθε βράδι τὰ σημειωτὰ τῆς ἀντίστοιχης μερομηνίας. Ἔτσι ἀνάσταινε τὰ περασμένα καὶ ζοῦσε πάντα μαζί της. Ἀπόψε εἶχε τὴν ἀνάγκη της. Ἀχ ! νὰ τὴ γλυτώνε τότες, ὅπως ἤθελε τώρα νὰ γλυτώσῃ τὴν Κατινούλα ! Ὕστερις ἀπὸ τέτοιο ταξίδι, ὄμορφο ταξίδι γιὰ ἀῤῥώστους, ἄβριο τὸ πρωί, δεφτέρα, εἴτανε νὰ γίνῃ τὸ χειρούργημα. Θἀντέξῃ ; Ἀναθυμήθηκε, ἀνακαλέστηκε τὴν ἀγάπη της, καὶ ψιθύριζε ἀκόμη τὄνομά της, ψιθύριζε ἀκόμη το χορὸ *Ἔρως ἀνίκατε μάχαν*, ὅταν ἔκλεισε τὰ μάτια του νὰ χαρῇ καὶ λίγο ὕπνο.

(ἀκολουθεῖ)

'Ο ΝΟΥΜΑΣ,,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10. — Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 10.

20 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ : Στὰ κιόσκια τῆς Πλατειας Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιόδρομου, (Ὀφθαλμιστρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηρόδρομου ; Ὁμονοια, στο καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Ἀκτεία Στουρνάρα), Ἐξάρχεια, στα βιβλιοπωλεῖα « Ἑστίας » (Κολάρου καὶ Σακέτου [ὁδος Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλή]. Στὸ Βόλο, βιβλιοπωλεῖο Χριστόπουλου.

Ἡ συντρομὴ πληρώνεται μπρστα κ εἶναι ἑνὸς χρόνου πάντα

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Μιστριωτισμοί — Ποιός φταίει ; — « Ὁ θεμέλιος λίθος..... » τοῦ κ. Κυριακούλη — Οἱ προστάτες τοῦ κλέφτη — Ψυχάρης καὶ Σολωμός — Ἡ ἀπόδειξη τοῦ κ. βουλευτῆ.

ΜΙΛΗΣΕ κι ὁ μπαρμπα-Μιστριώτης γιὰ τὰ διδαχτικὰ βιβλία καὶ γιὰ τὴ γλώσσα τους καὶ μὰς εἶπε τόσα σοφὰ πράματα στὸ « Ἐμπρὸς » τῆς Τετράδης. Μίλησε σὰ Μιστριώτης πάντα, γιὰ « διακκύβευσιν πολυτιμωτάτης θέσεως ἡμετέρου Ἔθνους », γιὰ « μακαρίτης Δημητράννης κ' ἐθνικὴ γλώσσα », γιὰ « ἑνότητα », γιὰ « λεβέντες », γιὰ « γλώσση καθαρῆ » καὶ γιὰ ὅ,τι θέλετε

Ὁλ' αὐτὰ συνηθισμένοι Μιστριωτισμοί. καὶ ξεθυμασμένοι, ποῦ δὲν τοὺς ἀκοῦμε πρώτη φορὰ καὶ γι' αὐτὸ καὶ δὲν ξαφνιαζόμαστε. Καθὼς δὲν ξαφνιαζόμαστε καὶ μὲ τὸ κύριο ἄρθρο τοῦ « Ἐμπρὸς » πού, χοροπηδώντας γύρω στοὺς Μιστριωτισμοὺς αὐτοὺς, φτάνει στὸ σοφὸ συμπέρασμα πὼς ἡ Ἑλλὰς ἥτις ἀνεγεννήθη καὶ ὑφίσταται δικαιώματι ἀναμνήσεως, δὲν ἔχει οὐδένα λόγον ὑπάρξεως, εὐθὺς ὡς θραύσῃ καὶ τὸν τελευταῖον αὐτῆς δεσμὸν μετὰ τοῦ ἀρχαίου κόσμου ».

Δηλαδὴ, ἡ Εὐρώπη μᾶς ἀνέχεται ὡς Ἔθνος μόνο καὶ μόνο γιατὶ γράφουμε τὴν καθαρεύουσα.

Οὔτε νὰ γελάσει δὲν μπορεῖ κανεὶς μὲ τὰ τέτια. Μόνο νὰ κλαίει, ἢ δὲ λυπᾶται νὰ ξοδιάσει ἄδικα τῶν ἀδίκων τὰ δάκρια του.

*

ΕΦΤΑΙΓΕ τὸ αὐτοκίνητο τοῦ πρίγκηπα Ἀντρέα ἢ τ αὐτοκίνητο τοῦ Σιμόπουλου (γιοῦ), καὶ ποιὸ αὐτοκίνητο ἔκοψε τὴ φτωχὴ γυναίκα στὴ λεωφόρο Συγγροῦ ; Ἔφταιγε ἡ Ἀστυνομία ποὺ δὲ φρόντισε νὰ κανονίσει μὲ πόση γληγοράδα νὰ τρέχουν ταὐτοκινητα ; Ἔφταιγε ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ; Ποιὸς ἔφταιγε ;

Ὁλ' αὐτὰ ξεταζουνται μέρες καὶ μέρες τώρα ἀπὸ τὶς ἡμερίδες, γράφουνται ἄρθρα, χρονογραφήματα, ποιήματα, πάνου σ' αὐτά, ἀκούγονται ἀντιδυναστικὲς κραυγὲς καὶ σοσιαλιστικὲς διαμαρτυρίες — καὶ στὸ τέλος βρίσκεται πὼς ὅλοι κάτι φταίγανε, ποιὸς λίγο ποιὸς πολύ.

Κανένας ὅμως δὲν τὸ συλλογίστηκε πὼς μπορεῖ νἄφταιγε λίγο κ' ἡ δυστυχισμένη ἡ γυναίκα ποὺ βιάστηκε νὰ προσπεράσει ἀπὸ τὄνα πεζοδρομι στ' ἄλλο τὴ στιγμὴ ποὺ δυὸ αὐτοκίνητα ἐρχόντουσαν καταπάνου της μὲ δαιμονισμένη γληγοράδα.

Ὅτα βάλεις τὸ κεφάλι σας κάτου ἀπὸ τὴν καρμανιόλα κι ὅταν πέφτεις σ' ἀναμενη φωτιά, κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τὸν ἑαυτό σου δὲν μπορεῖ νὰ σοῦ φταίει.

*

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ἄρθρο ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ « Ἄστυ » τῆς περασμένης Κυριακῆς, μὲ πολλὰ χτυπητὰ ψυχιά, τὸ ἄρθρο ποὔχε τίτλο « Ὁ θεμέλιος λίθος τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν ἑνότητος », τὸ ἄρθρο τὸ ἀνέντο καὶ γελοῖο καὶ δημοκοπικὸ, ποὺ ἀδύνατο νὰν τὄχε γραμμένο ὁ φιλελεύτερος Βουτσινᾶς, ἢ ὁ δημοτικιστὴς Παπαντωνίου, ἀλλὰ κάποιος ἀπὸ κείνους ποὺ θρέφουνται καὶ παχαίνουνε στα μαγεριὰ τοῦ κ. Κυριακούλη Μαυρομιχάλη, — τὸ ἄρθρο αὐτὸ δὲν ἔπρεπε νὰ λερώσει τὸ « Ἄστυ ».

Μιλιά, θαρροῦμε. ἔχουν κι ὁ Βουτσινᾶς κι ὁ Παπαντωνίου κι ὅταν τοὺς ἔστειλε ἢ τοὺς πῆγε τὸ ἄρθρο ὁ κ. Μαυρομιχάλης, μπορούσανε ἀξιόλογα νὰν τοῦ ποῦν :

— Καλά, κύριε, σάναγνωρίζουμε γιὰ μεγάλο πολιτικό, τὸ μολογοῦμε πὼς θὰ σώσεις τὴν Ἑλλάδα, μὰ μὴ θέλεις κ' ἡ ἀφεντιά σου νὰ ρεζιλεύεις τὴ φημερίδα μας !

Καὶ νὰν τοῦ γυρίσουνε τἄρθρο του καὶ τὰ λεφτά του — ἂν ὑποθέσει κανεὶς πὼς τὸ ἀνόητο αὐτὸ ἄρθρο ἀκριβοπλερώθηκε γιὰ νὰ τυπωθεῖ.

★

ΣΤΑ 1902 ἀνακαλύφτηκε πὼς ἀπὸ τὸ ταμεῖο τοῦ Πειραιῶς λείπανε 48 χιλιάδες δραχμές. Κι ὁ ταμίας δὲν πάφτηκε· ἔμεινε στὴ θέση του ἄλλα τέσσερα χρόνια, καὶ στὰ 1906 τδστριψε γιὰ τὴν Ἀμερική, ἀφοῦ πρῶτα πῆρε ἀπὸ τὸ ταμεῖο καὶ τὰ ρέστα.

Τέτια μαρτυριὰ ἔδωσε ὁ κ. Νέγρης ποὺ στὰ 1902 εἶταν Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κι ἀνακάλυψε τὴν κλεψιά. Δὲν τὸν ἔπαψε τὸν ταμία, γιατὶ τὸ Ὑπουργεῖο ἄλλαξε. Ἡ κλεψιὰ ὅμως εἶτανε γνωστὴ κ' οἱ Ὑπουργοὶ ποὺ περάσαν ἀπὸ τότε ἴσαμε τὸ 1906 ἀφίσανε τὸν ταμία νὰ τελιώσει μ' ὅλη τὴν ἡσυχία του τὴν τίμια δουλειά του.

Νὰ ἡ ἱστορία ὅλη καὶ νὰ ἀλάκαιρο τὸ Ρωμαΐικο.

★

Ο ΨΥΧΑΡΗΣ μίλησε τὴν περασμένη βδομάδα στὸ Παρίσι, στὸ «Σύλλογο γιὰ τὴν προστασία τῶν Ἑλλ. δικαιωμάτων» γιὰ τὸ Σολωμὸ καὶ τὴ νεοελληνικὴ γλώσσα. Ὁ λόγος του τυπώνεται τώρα Γαλλικὰ στὸ Παρίσι κι ὅτα μᾶς σταλθεῖ θὰν τονὲ δημοσιέψουμε καὶ στὸ «Νουμᾶ».

★

ΕΝΑΣ βουλευτὴς μᾶς ἔλεγε·

— Ἀ δὲν εἶμουν ἄρρωστος, θὰ μιλοῦσα κ' ἐγὼ στὴ Βουλὴ καὶ θὰ ἀπόδειχνα πὼς ἡ καθαρεύουσα εἶναι ἡ ἐθνική μας γλώσσα, ἀφοῦ τόσα χρόνια τώρα ζεῖ καὶ βασιλεύει !

— Ζεῖ καὶ βασιλεύει ; τονὲ ρωτήσαμε δειλά.

— Μάλιστα ! μᾶς ἀποκρίθηκε. Κι ἀπόδειξη, ποὺ γράφεται σ' ὅλα τὰ ἐπίσημα καὶ ὑπερεστιακὰ ἔγγραφα.

Ἀπόδειξη βέβαια, καὶ τρανή, πὼς ζεῖ καὶ βασιλεύει! Πὼς δὲ μιλιέται, ἄλλο ζήτημα.

ΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Ἀγαπητέ μου Νουμᾶ,

Μιὰ φορὰ κ' ἕναν καιρὸ εἴμουνα στὴν Πόλη, μικρὸς μικρὸς καὶ θυμοῦμαι πὼς πήρανε φωτιὰ τὰ Κερεστετζίδικα, καὶ καιγόντανε μέρες. Μεγάλη φωτιά, κ' ἔγινε πολὺς θόρυβος. Ἡ «Ἁρμονία», ἡ «Ὁμόνοια», ὁ «Νεολόγος τῆς Ἀνατολῆς», - γεμάτες οἱ στῆλες τους περιγραφὲς κι ἀνέκδοτα τῆς φωτιᾶς. Μαζὶ μ' ἄλλα λοιπὸν ἀνέκδοτα εἶταν καὶ τάκόλουθο : Ἕνας δυστυχὴς μαγκώθηκε μέσα στὴν ξυλική, ἔπεσαν ἄλλες ὕλες ἀποπάνω του, ἔμεινε φυλακισμένος ἐκεῖ μέσα κάμποσες μέρες. Σὰν ἔσβυσε ἡ φωτιὰ κι ἄρχισαν κ' ἔσκαβαν καὶ ξέχωναν τὰ λείψανά της, ἦρθαν καὶ σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, κι ἀνακάλυψαν τὸ θῦμα, ζωντανὸ ἀκόμα, μὰ τὰ εἶχε πιὰ χαμένα ὁ ταλαίπωρος. Ἅμα λοιπὸ λευτερώθηκε, πήδηξε ὄξω, ἔπιασε τὰ τρεχάματα, κι ἄρχισε νὰ φωνάζῃ «Γιαγκὶν βάρ, γιαγκὶν βάρ !»

Κάτι τέτοιο τώρα ἔπαθαν κ' οἱ Πολῖτες μὲ τὸ ζήτημα. Εἶναι ἴσα ἴσα εἴκοσι χρόνια ποὺ συζητιέται. Γράφηκαν τόμοι καὶ τόμοι, ἀπὸ τὸν Ψυχάρη καὶ τὸ Ροΐδη ἴσα μὲ τὸν Κρουμπάχερ καὶ τὸ Θούμπ. Κάθε ἐπιχείρημα ποὺ ἄξιζε νὰ λεχτῇ λέχτηκε, κάθε ἀνοησία που ἀντίταξαν οἱ Καθαρεβουσάνοι ἀπαντήθηκε κι ἀποδείχτηκε πὼς ὅλοι τους εἶταν ἀμελέτητοι, καὶ σώπασαν, καὶ σύχασε ὁ κόσμος. Κοιτάζει τώρα ὁ καθένας νὰ βγάλῃ καὶ λίγη δουλειά, κ' ἔτσι πρέπει, ἐπειδὴ μὲ τὰ ἔργα, καὶ μόνο μὲ τὰ ἔργα ἀποδείχνουνται καὶ στερεώνουνται οἱ μεγάλες οἱ ἀλήθειες. Βγαίνουνε λοιπὸν κάθε λίγο λογῆς λογῆς βιβλία φιλολογικά, ἐπιστημονικά, ἱστορικά, καὶ δροσίζουν τὸν τόπο, τὸ διψασμένο ἀπὸ ἀπλή, φυσικὴ κ' εὐκολοχώνευτη νοητικὴ θροφή.

Ἄξαφνα ὅμως οἱ Πολῖτες - ὄχι βέβαια ὁ Φωτιάδης, ὁ Σιώτης, ὁ Φυτίλης, ὁ Πανταζῆς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ποὺ τοὺς φωταγωγοῦν ἐκεῖ πέρα, κι αὐτοὶ δὲν τοὺς βλέπουνε, — μὰ ἡ *ντουζίνα* τῆς ἐφημεριδογραφίας ἡ *ντουζίνα* κάτι ἄλλων κύκλων ποὺ τοὺς ἀρέσει καὶ τοὺς συφέρει ἡ μούχλα, ἐπαναστάτησαν καὶ φωνάζουν καὶ σκορποῦν τὶς πιὸ ἄτοπες, τὶς πιὸ ἀμελέτητες φλυαρίες, σὰ νὰ κοιμοῦνταν ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια, σὰ νὰ μὴν πῆραν χαμπάρι μήτε ἀπὸ μιὰ ἰδέα ἐκεῖ κάτου ποὺ βρίσκουνταν πλακωμένοι οἱ δύστυχοι.

Εἶναι γιὰ νὰ τους λυπᾶσαι.

Πάντα δικός σου

Α. Ε.

ΕΙΜΑΙ ΦΚΑΡΙΣΤΗΜΕΝΟΣ

(Βλάχικο λαϊκὸ τραγούδι)

ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Ἀπὸ ξύλο καρυδιᾶς εἶτανε ὁ ἀργαλιός μου
καὶ κοντὰ ἐκεῖ στὸ μύλο
μοῦπεσε μές' στὸ νερὸ
καὶ τονὲ 'χασα γιὰ πάντα.

—

Πρὶν πεθάν' ὁ στρατιώτης εἶπε μ' ἄμετρη χαρά :
Εἶμαι ἐφκαριστημένος.
Στὴ μαννούλα μ' ἂς τὸ ποῦνε ἐκεῖ πέρα στὸ χωριό της,
καὶ στὴν κόρη ποὺ λατρέβω στὸ φτωχό της τὸ καλύβι
καὶ σταβρώνοντας τὰ χέρια ἂς προσέφκουνται γιὰ μένα.

—

Πέθανε ὁ στρατιώτης
καὶ προσέφκεται γιὰ δάφτον ἡ καλή του ἡ μαννούλα
καὶ ἡ ἄμοιρ' ἀρμαστή του (*).
Τὸν τάφο του τὸν κάμανε ἐκεῖ ποὺ πολεμοῦσε
κ' ἡ γῆς ὅπου τὸν σκέπασε κοκκίνιζ' ἀπὸ αἷμα,
κι ὁ ἥλιος σὰν τονὲ 'βλεπε χαιρότανε καὶ κεῖνος
καὶ ἔλεε : Εἶμαι φκαριστημένος.
Κι ὅσα λουλούδια φύτρωσαν στὸ τάφο του τριγῦρο
εἶτον φκαριστημένα
γιατὶ φυτρώσανε ἐκεῖ.
Κι ὅταν τἀγέρι πέρνχε ἀπὸ τὰ δέντρα πάνου
ὁ στρατιώτης ἔλεε ἀπὸ τὸν τάφο μέσα :
Θὲ νἆναι τὸ ἀνέμισμα τῆς ὄμορφης παντιέρας !
Καὶ τἀγεράκι τοῦλεε : Ὄχι, παλικαρᾶ μου.
ἀπόθανες στὴ μάχη μὰ ἡ παντιέρα νίκησε
καὶ μὲ ἀφάνταστη χαρὰ
τὴ φέρνουν οἱ συντρόφοι σου.
Κι ὁ στρατιώτης ἔλεε ἀπὸ τὸν τάφο μέσα :
Εἶμαι φκαριστημένος.
Καὶ ὅταν πάλε ἄκουε κοπαδιαστὰ νὰ τρέχουν
τσοπάνοι μὲ τὰ πρόβατα
ὁ στρατιώτης ἔλεε : Ἐδῶ' ἡ βουὴ τῆς μάχης ;
Κι ὅλοι τοῦ ἀποκρίνουνταν : Ὄχι, παλικαρᾶ μας.
Ἐτέλειψε ἡ μάχη. Καὶ τώρα ἡ Πατρίδα
ἐλεφτερη κατάντησε κ' εἶναι χαρὰ γεμάτη.
Καὶ ὑστερνὰ σὰν ἄκουστε τῶν ἐρκαστῶν τὸ γέλιο
ρώτησε :
Εἶναι ἡ φωνὴ κεινῶν ποὺ μὲ θυμοῦνται ;
Κ' οἱ ἐρκαταὶ τοῦ εἶπανε : Ὄχι, παλικαρᾶ μας !
Εἴμαστε κεῖνοι ποὺ ὁλότελα τοὺς ἄλλους δὲ θυμοῦνται.
Τώρα μὲ τὴν ἄνοιξη ὅλα γελοῦν μπροστά μας
καὶ πρέπει νὰ ξεχάσουμε καὶ τοὺς νεκροὺς ἀκόμα.
Κι ὁ στρατιώτης ἔλεε ἀπὸ τὸν τάφο μέσα :
Εἶμαι φκαριστημένος

—

Ἀπὸ ξύλο καρυδιᾶς εἶτανε ὁ ἀργαλιός μου
καὶ κοντὰ ἐκεῖ στὸ μύλο
μοῦπεσε μές' στὸ νερὸ
καὶ τονὲ 'χασα γιὰ πάντα.

Μετάφραση Ν. Λ. ΖΑΧΑΡΙΑ

(*) Ἀρμαστό, ἀρμαστὴ λένε στὴν πατρίδα μου τὴ Σάμο τὸν ἀρραβωνιαστικὸ καὶ τὴν ἀρραβωνιαστικιά.

Ν. Ζ.

ΤΟ ΓΑΪΔΟΥΡΑΓΚΑΘΟ

Πάλι τὴν Πέμτη βράδι νίκησε στὴ Βουλὴ ἡ Λογική. Στὰ πρακτικὰ τῆς τελευταίας συνεδρίας, ποὺ διαβαστήκανε τὴν Πέμτη βράδι, εἶχε σφηγωθεῖ καὶ τὸ ἀκόλουθο γαϊδουραγκαθο.

«*Μεθ' ὃ τῆς Βουλῆς ὁμοφώνως δεχομένης ὅτι ἡ καθαρεύουσα γλῶσσα εἶναι ἡ ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ Κράτους καὶ ἡ κατὰ τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν κρατοῦσα κτλ*».

Τὸ γαϊδουράγκαθο αὐτὸ ζητήσανε νὰν τὸ πετάξουν ἀπὸ τὰ πρακτικὰ οἱ κ. κ. Καφανταρης, Δραγούμης, Θεοτοκης καὶ Λεβίδης. Οἱ κ. κ. Κυριακούλης Μαυρομιχάλης (ὁ ἰδιοχτήτης του), Παπαμιχαλόπουλος καὶ Κουντουριώτης τὸ ὑποστηρίξανε μὲ ὅλα τὰ δυνατά τους. Μὰ στὸ τέλος ἡ Λογικὴ νίκησε καὶ τὸ γαϊδουράγκαθο ἔφυγε ἀπὸ τὴ μέση.

Κ' ἔτσι ἡ ἀερολογία καὶ ἡ ψευτιὰ ξαναμασκαρευτήκανε στὴν Ἑλληνικὴ Βουλή.

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Γερὴ προπαγάντα γιὰ τὸ λόγο τοῦ Παπαμιχαλόπουλου ἔκανε ὁ καημένος ὁ Σταματάκης ὁ Βαλβάκης. Ὅποιον ἀντάμωνε στὸ δρόμο, μαθητή του καὶ φίλο του, τοῦ σύστανε νὰ διαβάσει τὴν «Ἀκρόπολη».

— «Διαβάστε τὴν «Ἀκρόπολη» νὰ φωτισθεῖτε. Μιὰ περντάρα θὰ δώσετε», τοὺς ἔλεγε. Λίγο ἀκόμα κι ὁ καημένος ὁ Βάλβης θἄβγαινε στὸ δρόμο νὰ τὴν πουλάει μοναχός του τὴν «Ἀκρόπολη». Ἔτσι δουλεύουν ὅσοι θένε νὰ σώσουν τὴν Πατρίς.

— Τὰ «Πανάθηνεια» στὸ τελευταῖο τους φυλλάδιο μᾶς πληροφορεῖν πὼς, ἐφαρμόζοντας τὸ πρόγραμμά τους, ἀνοίξανε σχολὴ «κεντήματος καὶ δαντέλλας». Ὅταν ἰδρύσουν καὶ σχολὴ «Ραπτικῆς καὶ κοπτικῆς» θὰ γίνουν τέλειο νοικοκυρίστικο περιοδικό, ἕνα εἶδος «οἰκοκυρικὴ κ' ἐπαγγελματικὴ σχολὴ» ποὺ θὰ γίνεται καμιὰ φορὰ σ' αὐτὴ κουβέντα καὶ γιὰ τὴ φιλολογία.

— Τὸ βιβλίο τοῦ Ἴδα δὲν ἀξίζει τίποτα· ὁ Ἴδας εἶναι ἀνθητος κι ἀγράμματος. . καὶ οἱ «Ἀθῆναι» ποὺ τὰ γράφουν αὐτὰ εἶναι ἔξυπνες καὶ γραμματισμένες. Ποιός εἶπε ποτὲ τὰ ἐναντίο ; Αὐτὰ νιώθουνε κι αὐτὰ λένε. Περσότερα δὲ ζητάει κανεὶς ἀπὸ τοὺς Πώπ καὶ Χώπ.

— Καλὸ τὸ ἄρθρο τοῦ Κουρτίδη στὸ «Νέο Ἄστυ» τῆς περασμένης Τρίτης «Εἰς μίαν, ἁγίαν....», μὰ πάντα Κουρτίδικο, δηλ. φοβισμένο καὶ τρεμουλιάρικο.

— Ὁ συγγραφέας του, ὕστερ' ἀπὸ τὰ σωστὰ παραδείγματα ποὺ ἀράδιασε, ἀντὶ νὰ φτάσει, καθὼς τὸ καρτεροῦσε ὁ ἀναγνώστης, στὸ συμπέρασμα πὼς μιὰ εἶναι ἡ γλώσσα μας, ἡ δημοτική, λοξοδρόμησε καὶ μᾶς μολόγησε πὼς πιστεύει «εἰς μίαν ἁγίαν Ἑλλάδα» κτλ.

— Γιὰ τὴ γλώσσα ; Μπᾶ ! δὲ συφέρνει. Ὁ Κουρτίδης εἶναι δάσκαλος καὶ σὰ δάσκαλος τὸ καταλαβαίνει πὼς τὰ μασημένα λόγια ὠφελοῦν, ἐνῶ τὰ ξέθαρρα βλάφτουν.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Στ. Γιὰ τὸν Κονεμένο μπορεῖ νὰ γράψει ὁ Βέης στὸ «Νουμᾶ». Μὰ καλὸ θἄτανε νὰ μᾶς μιλοῦσε γι' αὐτὸν καὶ κανένας Κορυφάτης λόγιος. Ἡ εἰκόνα τοῦ Κονεμένου δημοσιεύτηκε στὸν 76 ἀριθμὸ τοῦ «Νουμᾶ», 28 τοῦ Δεκέβρη 1903.

ΚΕΡΔΟΣ 352,245 ΔΡΑΧΜΩΝ

Ναί' **352,245** δραχμὰς ἔδωκε μεχρι τοῦδε τὸ γραφεῖον τοῦ τραπεζομεσίτου κ. **Ἰω. Φωτίου** εἰς τοὺς πελάτας του. Ἤτοι ἐκ τῶν ἀγοραστῶν λαχειοφόρων ὁμολογιῶν ἐκ τοῦ γραφείου του ἔχουν κερδίσει διάφορα ποσά, ἀνερχόμενα εἰς τὸν στρογγυλὸν ἀριθμὸν **352,245** δραχμῶν.

Ὁ κ. Ἰω. Φωτίου θέλει ν' ἀναβιβάσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς **1,000,000** δραχ καὶ καλεῖ, τοὺς θέλοντας ν' ἀγοράσωσι τοιαύτην νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ τυχηρὸν γραφεῖον του, ὅπου πάντως θὰ κληρωθῇ μετ' ἀμοιβῆς ὁμολογία τις καὶ τί χαρὰ νὰ εἶναι ἡ πρώτη μὲ τὰς **70,000**, χρυσᾶς δραχμὰς τὴν 19 Μαρτίου ἐ. ἔ. ὅτε γεννήσεται ἡ κλήρωσις.

Ὡσαύτως ἀσφαλίζονται καὶ λαχειοφόροι ὁμολογίαι τῆς αὐτῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης διὰ τὴν αὐτὴν εἰς τὸ ἄρτιον κλήρωσιν τῆς 19 Μαρτίου 1907 ἀντὶ **μιᾶς δραχμῆς** ἑκάστη.